

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Obdo/18/2024
Identifikačné číslo spisu:	1424200097
Dátum vydania rozhodnutia:	31.10.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Lenka Praženková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:1424200097.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Lenky Praženkovej a členiek senátu JUDr. Gabriely Mederovej a Mgr. Sone Pekarčíkovej, v spore navrhovateľa: SpedDKa s.r.o., Svätý Anton 440, IČO: 53 054 032, zastúpený advokátskou kanceláriou Advokát KRÁTKY, s. r. o., Horná 16, Banská Bystrica, proti odporcovi: Leglongesse Trans, s.r.o., Sedmokráskova 6, Bratislava, IČO: 50 708 929, o nariadenie neodkladného opatrenia, vedenom na Mestskom súde Bratislava III pod sp. zn. 64Cb/4/2024, o dovolaní navrhovateľa proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 6Cob/51/2024-87 zo dňa 18. apríla 2024, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky z r u š u j e uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. k. 6Cob/51/2024-87 zo dňa 18. apríla 2024 a vec m u v r a c i a na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Mestský súd Bratislava III (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“) uznesením č. k. 64Cb/4/2024-69 zo dňa 7. februára 2024 podľa § 328 ods. 1 CSP zamietol návrh na nariadenie neodkladného opatrenia navrhovateľa zo dňa 3. januára 2024, ktorým sa navrhovateľ domáhal voči odporcovi uloženia povinnosti vydať navrhovateľovi valníkový plachtový náves KÖGEL Cargo, VIN: A., EČV: X. XXX F., rok výroby XXXX, a to v areáli spoločnosti Pivovar STEIGER a.s., so sídlom Pivovar Steiger 24, Vyhne.

2. Svoje rozhodnutie súd prvej inštancie odôvodnil tým, že navrhovateľ neunesol dôkazné bremeno preukázania hrozby bezprostrednej ujmy, ktorá neznesie odklad a dôvodne vyžaduje úpravu práv pomerov. Podľa súdu bolo nesporné, že od 23. augusta 2023 (t. j. deň po uplynutí lehoty danej navrhovateľom vo výzve odporcovi na doručenie návesu na adresu určenú navrhovateľom) do 1. októbra 2023(deň oznámenia uplatnenia zádržného práva odporcu) mal navrhovateľ zákonnú možnosť zabezpečiť odtiahnutie návesu na ním určené miesto na náklady odporcu. Tým, že tak navrhovateľ neurobil bez existencie skutočností odôvodňujúcich jeho nekonanie, nie je splnený prvok naliehavosti

ako základná podmienka pre nariadenie neodkladného opatrenia. Tiež konštatoval, že či je odporca povinný vydať náves práve navrhovateľovi je možné rozhodnúť len v rámci konania vo veci samej na základe vykonania dokazovania a nie v rámci konania o nariadenie neodkladného opatrenia, v ktorom súd dokazovanie nevykonáva. Rovnako konštatoval, že neodkladným opatrením konzumujúcim vec samu možno rozhodnúť len v prípade zdržiavacích nárokov a nie je možné ním rozhodnúť o nárokoch na vydanie veci (resp. zaplatenie pohľadávky). Z tohto dôvodu podľa súdu prvej inštancie povaha veci vylučuje nariadenie neodkladného opatrenia.

3. Na odvolanie navrhovateľa Krajský súd v Bratislave (ďalej aj ako „odvolací súd“) uznesením č. k. 6Cob/51/2024-87 zo dňa 18. apríla 2024 potvrdil uznesenie Mestského súdu Bratislava III č. k. 64Cb/4/2024-69 zo dňa 7. februára 2024 (ďalej aj „rozhodnutie súdu prvej inštancie“) a odporcovi voči navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

4. Odvolací súd sa v napadnutom rozhodnutí stotožnil s odôvodnením uznesenia súdu prvej inštancie a s jeho skutkovými a právnymi závermi. Podstatným pre potvrdenie rozhodnutia súdu prvej inštancie bolo, že navrhovateľ neosvedčil dostatočným spôsobom rozhodujúce skutočnosti pre nariadenie neodkladného opatrenia. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia skonštatoval, že návrh na nariadenie neodkladného opatrenia nie je dôvodný, pretože potreba úpravy pomerov nie je naliehavá, nakoľko navrhovateľ dostatočne neosvedčil bezprostredné ohrozenie práva, ktorému sa má poskytnúť ochrana ako ani skutočnosť, že exekúcia by bola ohrozená tým, že by sa odporca zbavoval svojho majetku napríklad predajom za nízku cenu, darovaním alebo zámenou za veci nižšej hodnoty, a preto rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil. Následne zdôraznil, že samotné neisté postavenie navrhovateľa, nemôže byť podkladom pre nariadenie neodkladného opatrenia, ale podkladom pre podanie žaloby, v danom prípade pre podanie žaloby o vydanie veci a náhradu škody. V tomto kontexte poukázal na účel neodkladného opatrenia, ktorého je potreba naliehavej a nevyhnutnej úpravy pomerov, ktorá spočíva v tom, že nenariadením neodkladného opatrenia zo strany súdu by vznikol priestor pre konanie, ktoré by vytvorilo nezvratný stav, prípadne pre také konanie, ktoré by viedlo k neodstrániteľným následkom.

4.1 K odvolacej námietke, že neodkladným opatrením konzumujúcim vec samu možno rozhodnúť o nároku na vydanie veci a k argumentácii názorom vyjadreným v rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 2Obdo/103/2021 zo dňa 25. augusta 2022, odvolací súd uviedol, že navrhované neodkladné opatrenie vykazuje znaky neodkladného opatrenia s trvalým charakterom a s obsahom, ktorý by v prípade podanej žaloby o vydanie veci podľa § 126 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „OZ“) zodpovedal výroku rozhodnutia súdu vo veci samej. V danom prípade by vyhovením návrhu navrhovateľa na nariadenie neodkladného opatrenia došlo k navodeniu rovnakého právneho aj faktického stavu, aký by nastal uložením povinnosti odporcovi vydať predmetný náves na základe meritórneho rozhodnutia vo veci samej na základe žaloby o vydanie veci bez toho, aby bolo súdom dôsledne posúdené naplnenie všetkých zákonom predpokladaných podmienok. Odvolací súd uviedol, že povaha danej veci neprípúšťa nariadenie neodkladného opatrenia z dôvodu potreby vykonania riadneho dokazovania (najmä čo sa týka uplatneného zádržného práva odporcom), vyhodnotenia dôkazov jednotlivo a vo vzájomnej súvislosti v súlade princípom kontradiktórnosti konania. Vo vzťahu k argumentácii rozhodnutím najvyššieho súdu, uviedol, že skutkový stav v uvedenom konaní nie je totožný s prejednáványm prípadom.

4.2 K odvolacej námietke o potrebe neodkladnej úpravy pomerov, odvolací súd uviedol, že navrhovateľ mal možnosť zabezpečiť odtiahnutie návesu na náklady odporcu v období od 23. augusta 2023 (deň po uplynutí lehoty danej navrhovateľom odporcovi na vrátenie návesu na adresu určenú navrhovateľom) do 1. októbra 2023 (deň oznámenia uplatnenia si zádržného práva odporcom) práve s poukazom na skutočnosť, že navrhovateľ vedel od 18. augusta 2023, kde sa náves nachádza. Na parkovisko v Zlatých Moravciach sa navrhovateľ dostavil s policajnou hliadkou až 8. novembra 2023, pričom zistil, že náves sa tam nachádza no je zabezpečený proti odcudzeniu tak, že je pred ním zaparkované osobné motorové vozidlo Škoda Fabia. Odvolací súd uviedol, že navrhovateľ mal do uplatnenia zádržného práva odporcom možnosť zabezpečiť odtiahnutie návesu na ním určené miesto na náklady odporcu. Keďže tak bez existencie skutočností odôvodňujúcich jeho nekonanie, nebola podľa odvolacieho súdu splnená podmienka bezodkladnosti a naliehavosti, ktorá je základnou zákonnou podmienkou pre nariadenie

neodkladného opatrenia. Túto odvoláciu námietku preto považoval za nedôvodnú.

Dovolanie navrhovateľa

5. Proti rozsudku odvolacieho súdu v celom rozsahu podal dovolanie navrhovateľ (ďalej aj „dovolateľ“) a žiadal, aby najvyšší súd dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu ako aj súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania odôvodnil vadou podľa § 420 písm. f) CSP.

6. Porušenie práva na spravodlivý proces videl dovolateľ v tom, že súd prvej inštancie rozhodol na základe prihliadnutia na skutkovú okolnosť prípadu, ktorá sa reálne nikdy nestala a mala spočívať v tom, že navrhovateľ zistil miesto, kde sa nachádza predmetný náves dňa 18. augusta 2023 a napriek tomu do 1. októbra 2023 (kedy si odporca uplatnil zádržné právo) nevyvinul žiadnu aktivitu za účelom jeho odtiahnutia. Zároveň poukázal na to, že odvolací súd v tejto súvislosti uviedol, že dátum 18. augusta 2023, teda ten istý deň zistenia miesta, kde sa predmetný náves nachádza, (nedopatrením) uviedol aj navrhovateľ v odvolaní. Odvolací súd teda vychádzal z nesprávne zisteného skutkového stavu súdom prvej inštancie.

6.1 Dovolateľ v tejto súvislosti uviedol, že z podaného návrhu na neodkladné opatrenie, ako aj z predložených dôkazov jednoznačne vyplýva, že jediným dátumom, kedy bol náves objavený, a to za súčinnosti policajnej hliadky, nakoľko sa jednalo o súkromné parkovisko do ktorého nie je voľný prístup, bol deň 8. novembra 2023. Zrejmosťou chybou v písaní bol v podanom odvolaní nesprávne uvedený dátum 18. augusta 2023, avšak v kontexte všetkých dôkazov, ako aj samotných podaní vrátane návrhu na neodkladné opatrenie je zrejmé, že obhliadka návesu, resp. jeho objavenie priamo na mieste sa uskutočnilo len jedinýkrát, a to dňa 8. novembra 2023.

6.2 Dovolateľ ďalej namietal správnosť záveru odvolacieho súdu o neosvedčení samotnej naliehavosti, že konaním odporcu dochádza k neoprávnenému zadržiavaniu predmetného návesu, ako aj ku škode, spočívajúcej v tom, že spolu s návesom odporca zadržiava aj materiál tretej obchodnej spoločnosti v celkovej hodnote 1 320,- eur, ktorý mal byť navrhovateľom vrátený tejto obchodnej spoločnosti v termíne do 22. augusta 2023. Poukázal, že neoprávneným zadržiavaním návesu vznikajú navrhovateľovi neopodstatnené náklady titulom platenia mesačných splátok lízingu lízingovej spoločnosti vo výške 601,49 eura mesačne, pričom náves nemá možnosť užívať. Z uvedeného dôvodu mu vzniká aj ujma v podobe ušlého zisku.

6.3 Ďalšia dovolacia námietka spočívala v tom, že sa odvolací súd riadne nevysporiadal s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní, týkajúcimi sa argumentácie rozhodnutím najvyššieho súdu sp. zn. 2Obdo/103/2021 zo dňa 25. augusta 2022, v ktorom išlo o podobnú skutkovú situáciu a neodkladné opatrenie v tejto veci bolo vydané a potvrdené súdmi vyššej inštancie. Odvolací súd podľa dovolateľa dostatočne neuviedol, prečo sa uvedené rozhodnutie nevzťahuje na prejednáváný prípad. Vo vzťahu k uvedenému rozhodnutiu najvyššieho súdu, len stručne uviedol, že nemožnosť aplikácie názoru súdu uvedeného v tomto rozhodnutí na prejednáváný prípad spočíval v tom, že v prejednávanom prípade navrhovateľ nerozporoval existenciu splatnej pohľadávky odporcu voči nemu, tak ako to bolo v konaní, na ktoré navrhovateľ poukazoval v rámci svojej odvolacej argumentácie. Dovolateľ poukázal, že tak ako v prejednávanom prípade, rovnako aj v konaní, na ktoré poukazoval išlo o prepravu tovaru a právny dôvod, pre ktorý bolo nariadené neodkladné opatrenie, bolo odstúpenie od zmluvy odporcom, a teda neoprávnené zadržiavanie hnutelných vecí. Uviedol tiež, že s ohľadom na to, že v prejednávanom prípade sa odporca k návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia nevyjadril, nerozporoval teda ani uvádzané skutočnosti, a teda ani neosvedčil zákonnosť uplatneného zádržného práva, čo je situácia obdobná, aká bola v uvedenom rozhodnutí najvyššieho súdu.

6.4 Podľa dovolateľa je rozhodnutie odvolacieho súdu nepreskúmateľné, keď hlavná argumentácia odôvodnenia napadnutého rozhodnutia sa opiera o už spomínanú chybu v písaní (v dátume) v odvolaní a zároveň neobsahuje takmer žiadnu argumentáciu týkajúcu sa uvedeného rozhodnutia najvyššieho súdu,

na ktoré navrhovateľ v odvolaní poukazoval. Z uvedeného dôvodu navrhoval rozhodnutie odvolacieho súdu ako aj súdu prvej inštancie zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

7. Druhej strane konania bolo dovolanie doručené, avšak sa k nemu nevyjadřila.

Konanie pred dovolacím súdom

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „dovolací súd“ alebo aj „Najvyšší súd SR“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v neprospech ktorej bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v dovolacom konaní v zmysle § 429 ods. 1 CSP advokátom, skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania, či je dovolanie prípustné a napokon, či je podané dovolanie dôvodné.

9. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Uvedené znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

10. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, pokiaľ trpí niektorou z procesných väd konania vymenovaných v písm. a) až f) predmetného ustanovenia (zakotvujúce tzv. vady zmätočnosti).

11. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12. Podľa § 431 ods. 1, 2 CSP, dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie v čom spočíva táto vada.

13. Dovolací súd v prvom rade skúmal, či uznesenie odvolacieho súdu, ktorým potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie o zamietnutí návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, napadnuté dovolaním, je rozhodnutím vo veci samej, prípadne rozhodnutím konečným, ktorá povaha rozhodnutia by otvárala dovolaciemu súdu možnosť preskúmať dôvodnosť dovolania podaného podľa § 420 písm. f) CSP. Dovolací súd upriamuje pozornosť na ustálenú rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (R 21/2018, R 76/2018), z ktorej vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o neodkladnom opatrení je prípustné dovolanie podľa ustanovenia § 420 CSP vtedy, ak má charakter rozhodnutia vo veci samej (ktoré konzumuje vec samu). Najvyšší súd Slovenskej republiky už v rozhodnutí sp. zn. 8Cdo/83/2017 zo dňa 14. júna 2017 uzavrel, že „rozhodnutie o neodkladnom opatrení má povahu rozhodnutia vo veci samej vtedy, ak samotné neodkladné opatrenie konzumuje vec samu. Taká situácia môže nastať v prípade návrhov na nariadenie neodkladného opatrenia podaných po skončení konania (pri splnení podmienok § 325 ods. 1 CSP). Rovnako v prípade návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia pred začatím konania, na ktoré nenadväzuje žaloba podľa § 336 ods. 1 CSP, konanie končí rozhodnutím o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia a konzumuje vec samu“ (R 76/2018). Taktiež v uznesení sp. zn. 3Cdo/157/2017 zo dňa 11. októbra 2017 dovolací súd vyslovil, že dovolanie nie je podľa § 420 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým dovolací súd potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie o nariadení neodkladného opatrenia na základe takeého návrhu, spolu s ktorým, prípadne po podaní ktorého, bola podaná nadväzujúca žaloba. Najvyšší súd tu prijal záver, že pri neodkladných opatreniach nekonzumujúcich vec samu (vo vzťahu k vylúčeniu prípustnosti dovolania) sa zohľadňuje, že ide (len) o dočasné procesné opatrenie súdu, trvanie ktorého je obmedzené a môže byť za podmienok uvedených v zákone zrušené. Neodkladné opatrenie má v takomto prípade nastoliť určitý stav len dočasne a bez ujmy na konečnú, definitívnu ochranu, poskytovanú až

rozhodnutím súdu vo veci samej (R 21/2018). Voči takýmto neodkladným opatreniam (nemajúcim povahu rozhodnutia vo veci samej alebo nekonzumujúcim vec samú) nie je prípustné podať dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP.

14. Rozhodnutie o neodkladnom opatrení má teda povahu rozhodnutia vo veci samej vtedy, ak samotné neodkladné opatrenie procesne konzumuje vec samu, nie je viazané na meritórne konanie, čo je v prípade návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, podaného po skončení konania vo veci samej (pri splnení podmienok podľa § 325 ods. 1 CSP) alebo aj v prípade návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia podaného pred začatím konania, ktoré nie je a nemá byť nasledované žalobou, teda pri ktorom súd v zmysle § 336 ods. 1 CSP neuložil navrhovateľovi žalobnú povinnosť.

15. Rozhodnutím, ktorým sa konanie končí v zmysle podmienky prípustnosti dovolania podľa § 420 CSP je rozhodnutie, ktorým sa končí konanie vo veci samej, ale ním môže byť aj rozhodnutie, ktorým sa končí konanie o určitej otázke (napr. konanie o náhrade trov konania, uznesenie odvolacieho súdu o potvrdení odmietnutia odporu voči platobnému rozkazu, uznesenie o odmietnutí odvolania, o zastavení odvolacieho konania pre nezaplatenie SP, či pre späťvzatie odvolania, ale možno sem zaradiť aj samostatné konanie vedené o návrhu na neodkladné opatrenie). (pozri Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol.: Civilný sporový poriadok. Komentár, vydal C. H. Beck v Prahe, 2022, 2. vydanie, str. 1530 - 1533)

16. Z obsahu spisu vyplýva, že predmetný návrh na nariadenie neodkladného opatrenia bol podaný samostatne, bez toho, aby bola súčasne s ním podaná aj žaloba alebo, že by takáto žaloba vo veci samej na návrh o neodkladnom opatrení nadväzovala. Uvedené predbežné opatrenie vzhľadom na to, čo sa ním požaduje - aká úprava pomerov medzi stranami sporu - by konzumovalo vec samu, pričom v prípade jeho naplnenia, vzhľadom na povahu veci, by už nebolo potrebné domáhať sa takej istej úpravy pomerov, t. j. nebolo by potrebné podať žalobu s totožným výrokom. Navyše odvolací súd v predmetnej veci potvrdil zamietavý výrok súdu prvej inštancie o neodkladnom opatrení, čím sa toto samostatné konanie s osobitnou povahou a procesnými pravidlami skončilo. Dovolací súd preto dospel k záveru, že v predmetnom prípade ide o také uznesenie odvolacieho súdu, proti ktorému je možné podať podľa § 420 CSP dovolanie z dôvodov závažných procesných väd v tomto ustanovení upravených.

17. Dovolateľ videl naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP v tom, že došlo k nesprávnemu procesnému postupu odvolacieho súdu v takej miere, že ním došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. K takémuto porušeniu malo dôjsť tým, že odvolací súd sa nevysporiadal riadne so všetkými jeho odvolacími námietkami, pričom rozhodnutie neobsahuje takmer žiadnu argumentáciu týkajúcu sa uvedeného rozhodnutia najvyššieho súdu, na ktoré navrhovateľ v odvolaní poukazoval. Taktiež vytkol odvolaciemu súdu, že pri svojom rozhodnutí vychádzal z nesprávneho dátumu, kedy mal navrhovateľ zistiť kde sa predmetný náves nachádza. Odvolací súd sa tak zaoberal splnením podmienky bezodkladnosti a naliehavosti neodkladného opatrenia, pričom vychádzal z nesprávne zisteného skutkového stavu súdom prvej inštancie a nereflektoval pritom ani na odvolacie námietky, poukazujúce na túto skutočnosť, a zároveň na zrejmu chybu v písaní v odvolaní. Z celého spisového materiálu je zrejmé, že išlo len o chybu, nie o pravdivú skutkovú okolnosť.

18. Dovolací súd uvádza, že podstata práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (napr. rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 26/94). Pod nesprávnym procesným postupom súdu treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa znemožnila strane realizácia tých procesných práv, ktoré majú slúžiť na ochranu a obranu jeho práv a záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces. Pod pojmom „nesprávny procesný postup“, ktorý odôvodňuje prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP možno rozumieť faktickú činnosť alebo nečinnosť súdu, procedúru prejednávania veci (to, ako súd viedol spor), znemožňujúcu strane sporu plnohodnotnú realizáciu jej procesných oprávnení, mariacu možnosť jej aktívnej účasti na konaní, ale aj absenciu odôvodnenia súdneho rozhodnutia, jeho

nedostatočnosť, nezrozumiteľnosť, nepresvedčivosť, či svojvoľnosť (nielen uvedenie „aspoň nejakých“ dôvodov, ale dostatočných argumentov reagujúcich na relevantné námietky a tvrdenia strán zrozumiteľným a presvedčivým spôsobom, viď napr. sp. zn. II. ÚS 419/2021 a sp. zn. II. ÚS 120/2020), nezabezpečujúcu všetky atribúty a garancie spravodlivej súdnej ochrany.

19. Dovolací súd upriamuje pozornosť na to, že v rámci dovolania podaného z dovolacieho dôvodu uvedeného v § 420 písm. f) CSP, nie je možné preskúmať správnosť právnych záverov súdov nižšej inštalácie. Dovolací súd však môže posúdiť, či súdy svoje rozhodnutie dostatočne logicky a zrozumiteľne odôvodnili, či ich závery majú základ v zistenom, resp. pre účely nariadenia neodkladného opatrenia, v osvedčenom skutkovom stave, či je v napadnutom rozhodnutí riadne odôvodnené splnenie (event. nesplnenie) jednotlivých predpokladov pre nariadenie neodkladného opatrenia.

20. K námietke navrhovateľa, že odvolací súd vychádzal zo skutkovej okolnosti, ktorá vôbec nevyplyva z osvedčených skutočností a z obsahu spisu, pričom na nej založil svoje základné konštatovanie o nepreukázaní splnenia predpokladu naliehavej potreby pre nariadenie neodkladného opatrenia, dovolací súd uvádza, že podstatou dovolacieho prieskumu nie je prehodnocovanie skutkového stavu, ale kontrola postupu súdov oboch nižších inštalácií v procese jeho zisťovania a vyhodnocovania (či súd pri zisťovaní skutkového stavu rešpektoval ústavnoprocesné zásady ako napr. zákaz tzv. deformácie dôkazu, či opomenutého dôkazu, zásadu rovnosti zbraní, priamosti, voľného hodnotenia dôkazov a pod.). Rozhodnutie o neodkladnom opatrení musí vychádzať z osvedčených skutkových okolností, pričom pokiaľ bude záver, ktorý súd na základe osvedčeného dôkazu prijme v príkrom rozpore s možným a logicky prípustným záverom z osvedčených dôkazov, išlo by o arbitrárne hodnotenie dôkazov, čo je možné preskúmať v rámci odvolacieho konania podľa § 420 písm. f) CSP. Ani strana v konaní o neodkladnom opatrení nemôže byť bez možnosti nápravy vystavená tomu, že z dôkazov, ktorými osvedčuje svoje tvrdenia, budú vyvedené neprípustné a nelogické závery. Aj podľa doterajšej judikatúry ústavného súdu zásah do práva na spravodlivý proces môže spočívať v takom hodnotení dôkazov, ktoré je vykonané bez akéhokoľvek akceptovateľného racionálneho základu tak, že z nich pri žiadnej možnej interpretácii nevyplyvajú prijaté skutkové závery (I. ÚS 51/2020).

21. Predpokladom pre nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým sa majú upraviť pomery strán sporu je osvedčenie dôvodnosti a trvania nároku, ktorému sa má poskytnúť ochrana a potreba bezodkladne upraviť pomery (napr. hrozba vzniku alebo rozšírenia škody, či inej ujmy, porušovanie alebo ohrozovanie práv navrhovateľa, hrozba zhoršenia jeho právnej pozície, že sa mu viac neoplatí uchádzať o konečnú súdnu ochranu).

22. Jedným z predpokladov na nariadenie takéhoto opatrenia je aj splnenie podmienky primeranosti, to znamená, že tak ako môže byť poskytnutá primeraná ochrana navrhovateľovi čo do ochrany jeho práv, aj zásah do práv odporcu pri nariadení neodkladného opatrenia musí byť primeraný. Osvedčenie nároku neznamena len osvedčenie, čo sa stalo a čo je medzi stranami nesporné, ale aj osvedčenie toho, že po právnom posúdení osvedčeného skutkového stavu možno predpokladať danosť práva, ktorému sa poskytuje neodkladná ochrana.

23. Potreba úpravy pomerov musí byť bezodkladná, čo zahŕňa aj prvok naliehavosti a nevyhnutnosti. Samotný atribút bezodkladnosti však bez ďalšieho neznamena, že ide o akútny a jednorazový stav, a že sa navrhovateľ musí domáhať ochrany prostredníctvom neodkladného opatrenia ihneď po reálnom vzniku potreby, pretože potreba upraviť pomery môže byť bezodkladná a pretrvávať aj po určité dlhšie časové obdobie. Pri tzv. zdržovacích, či aktívnych vykonávacích nárokoch (ako to bolo i v predmetnej veci) v návrhoch na neodkladné opatrenie, v rámci ktorých môže byť súdna ochrana navrhovateľovi efektívne poskytnutá už samotnými účinkami vykonateľného uznesenia o nariadení neodkladného opatrenia, možno dosiahnuť aj trvalú úpravu pomerov neodkladným opatrením a vôbec nemusí nasledovať žaloba vo veci samej. Uvedené pripúšťa § 330 ods. 2 CSP, ktorý umožňuje nariadenie neodkladného opatrenia, ktorého obsah by bol totožný s výrokom vo veci samej.

24. Dovolací súd teda v rámci podanej dovolacej námietky posúdil napadnuté uznesenie z hľadiska jeho

preskúmateľnosti, t. j. či sú dôvody v rozhodnutí úplné, zrozumiteľné, dostatočné, logické, či reagujú na relevantné tvrdenia a námietky strán sporu (vzhľadom na námietku nedostatočného odôvodnenia a nevysporiadania sa so všetkými relevantnými odvolacími námietkami a tvrdeniami). Taktiež, či dôkazy, ktorými osvedčoval navrhovateľ naplnenie predpokladov pre nariadenie neodkladného opatrenia boli súdom hodnotené logicky, funkčne a teleologicky konzistentne, či ich hodnotenie nebolo zo strany súdov svojvoľné, teda či ich interpretácia neobsahuje v sebe ničím nepodloženú, účelovo vytvorenú domnienku, ktorej jediným cieľom je vylúčiť danosť nároku, a či nedošlo k zjavnému, ničím neodôvodnenému skutkovému omylu.

25. Po podrobnom oboznámení sa s obsahom spisu, ako aj dôvodmi napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, v spojení s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je potrebné chápať ako jeden celok, dovolací súd dospel k záveru, že k pochybeniam ako sú uvedené vyššie, v predmetnej veci došlo.

26. Odvolací súd sa náležite nevysporiadal s odvolacou argumentáciou navrhovateľa najmä čo a týka argumentácie týkajúcej sa obdobnej veci, na ktorú sa navrhovateľ odvolával, a to veci vedenej na NS SR pod sp. zn. 2Obdo/103/2021 a rozhodnutia v tejto veci zo dňa 25. augusta 2022. Odvolací súd síce v rozhodnutí na túto odvoláciu argumentáciu reaguje tak, že nejde o obdobnú vec, preto je pre toto konanie uvedené rozhodnutie nepoužiteľné, avšak argumentácia ako k tomuto záveru odvolací súd prišiel je nedostatočná a nepresvedčivá. V kontexte uvedeného dovolací súd uvádza, že pokiaľ dospel odvolací súd k názoru, že argumentácia rozhodnutím najvyššieho súdu sp. zn. 2Obdo/103/2021 nie je správna, pretože vychádza z iného skutkového stavu, a teda sa nevzťahuje na prejednávaný prípad, bolo potrebné, aby dôvody tohto záveru ozrejmil v odôvodnení napadnutého rozhodnutia tak, aby boli jeho myšlienkové úvahy, ktorými dospel k tomuto záveru, pre strany v konaní jasné, zrozumiteľné a bola tak naplnená požiadavka riadneho odôvodnenia rozhodnutia v kontexte práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR. Dovolací súd je názoru, že odvolací súd nenaplnil túto požiadavku odôvodnia svojho rozhodnutia, a teda túto dovoláciu námietku považuje za dôvodnú.

27. K ďalšej dovolacej námietke týkajúcej sa v podstate omylu, excesu v ustálení skutkového stavu z navrhovateľom predloženými dôkazmi osvedčovaných skutočností, dovolací súd uvádza, že odvolací súd svoje rozhodnutie založil na tom, že navrhovateľ neosvedčil neodkladnú potrebu dočasnej úpravy pomerov. Pri tomto závere vychádzal zo skutkovej okolnosti, že navrhovateľ už dňa 18.8.2023 zistil, kde sa náves nachádza a až po vyše dvoch mesiacoch dňa 8.11.2023 sa na predmetné parkovisko dostavil, pričom mal v období od 23.8.2023 do 1.10.2023, v ktorý deň si odporca uplatnil zádržné právo, mal dostatok času náves prevziať a odtiahnuť. Tým nebola splnená podmienka naliehavosti a bezodkladnosti požadovaného neodkladného opatrenia. Odvolací súd tu však buď omylom alebo nedopatrením vychádzajúcim z písomnej chyby v podanom odvolaní (ktorá bola zjavnou písárskou chybou, spoznatelnou po oboznámení sa s obsahom celého spisu) opomenul jednu z rozhodujúcich skutkových okolností, kedy prvý krát navrhovateľ zistil, kde presne sa predmetný náves nachádza - čo bolo dňa 8.11.2023 za súčinnosti policajnej hliadky (vzhľadom k tomu, ako to tvrdí v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, pričom odporca mu náves po skončení spolupráce nepristavil na miesto podľa zmluvy, ale len mu oznámil, že sa nachádza na „parkovisku v Zlatých Moravciach“ bez bližšej konkretizácie tohto miesta). Uvedenú skutkovú okolnosť však zistil súd prvej inštancie a uviedol ju aj vo svojom rozhodnutí v bode 7., avšak opomenul na ňu prihliadnuť pri posudzovaní a vyhodnocovaní všetkých osvedčených skutkových okolností a posudzovaní naplnenia predpokladov pre nariadenie neodkladného opatrenia. Odvolací súd teda vychádzal z nesprávneho dátumu, ktorý podľa svojho vyjadrenia navrhovateľ chybne uviedol v odvolaní, pričom skutkovom stave ustálenom súdom prvej inštancie je uvedený iný dátum navrhovateľovho zistenia miesta konkrétneho parkoviska, kde sa náves nachádza, čo odvolací súd opomenul.

28. K predpokladu bezodkladnosti dočasnej úpravy pomerov dovolací súd len pre úplnosť opätovne zdôrazňuje, že nemusí ísť o akútny a jednorazový stav a ani, že sa navrhovateľ nemusí domáhať ochrany prostredníctvom neodkladného opatrenia ihneď po reálnom vzniku potreby. Pre rozhodnutie súdu je podstatným odôvodnená existencia potreby dočasnej úpravy pomerov a možnosť ňou predísť napr. aj ďalším zbytočným sporom, či vzniku alebo k zvyšovaniu škody a pod. Požiadavka odôvodnenosti

bezprostredne súvisí s vecnou argumentáciou a netýka sa dokazovania v konaní o návrhu neodkladného opatrenia, ktoré má povahu osvedčovania. Navrhovateľ musí súd opísaním rozhodujúcich skutočností presvedčiť o potrebe nariadenia neodkladného opatrenia v záujme dosiahnutia ochranného účelu. Následne súd skúma splnenie ďalších predpokladov a otázku ich osvedčenia zo strany navrhovateľa, vrátane hodnoverného osvedčenia dôvodnosti a trvania nároku navrhovateľa (pozri komentár Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol.: Civilný sporový poriadok. Komentár, vydal C. H. Beck v Prahe, 2022, 2. vydanie, str. 1231 - 1234). Tieto predpoklady (ich ne/naplnenie) súd v rozhodnutí náležite odôvodní, vrátane úvah, z ktorých pri svojich záveroch vychádzal. Neodkladné opatrenie môže spočívať v uložení povinnosti niečo aktívne vykonať, musí sa však i v takomto prípade zväžiť primeranosť opatrenia a jeho reálne dôsledky, a to s prihliadnutím aj na hodnovernosť osvedčenia navrhovateľovho nároku, v porovnaní s prípadným možným existujúcim oprávnením druhej sporovej strany (ak je jeho existencia hodnoverne osvedčená, teda vyplýva z osvedčených skutkových okolností).

29. Dovolací súd uzatvára, že preskúmaním logickej a teologickej konzistentnosti hodnotenia dôkazov osvedčujúcich rozhodujúce skutočnosti zistil, že táto v napadnutom rozhodnutí absentuje, keďže súdy nižšej inštancie na základe osvedčovania dôkazov dospeli k záveru o nesplnení podmienky naliehavosti nariadenia neodkladného opatrenia, najmä s poukazom na ustálenie skutkovej okolnosti, ktorá sa nestala (odvolací súd), resp. ktorú opomenuli (súd prvej inštancie), pričom táto tiež nekorešponduje s tvrdeniami navrhovateľa v návrhu na vydanie neodkladného opatrenia. V tejto časti je preto tiež dovolanie navrhovateľa dôvodné.

30. V nadväznosti na uvedené dovolací súd konštatuje dôvodnosť podaného dovolania navrhovateľa podľa § 420 písm. f) CSP a uzaviera, že odvolací súd svojím nesprávnym procesným postupom (nedostatočné odôvodnenie, omyl, opomenutie v procese osvedčovania rozhodujúcich skutočností) porušil právo na spravodlivé súdne konanie.

31. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Dovolací súd preto podľa § 449 ods. 1 CSP zrušil napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu a podľa § 450 CSP mu vrátil vec na ďalšie konanie.

32. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd nižšej inštancie je viazaný právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

33. Úlohou odvolacieho súdu vychádzajúc z rozhodujúceho stavu v čase vydania uznesenia súdu prvej inštancie (§ 329 ods. 2 CSP) preto bude opätovne vyhodnotiť a riadne, zrozumiteľne odôvodniť osvedčený skutkový stav (v intenciách osvedčovania najvýznamnejších skutočností dôležitých pre rozhodnutie o návrhu na neodkladné opatrenie), vychádzajúc pritom z podaného návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia a jeho príloh tak, aby závery vykazovali logickú a časovú následnosť a boli založené na skutkových okolnostiach vyplývajúcich z obsahu spisu (zistených súdom prvej inštancie - § 383 CSP) a následne rozhodnúť, či sú splnené zákonné predpoklady pre nariadenie neodkladného opatrenia, a teda či je hodnoverne osvedčená existencia právneho nároku navrhovateľa, ktorému sa má poskytnúť ochrana, či navrhovateľom tvrdené a osvedčené skutočnosti odôvodňujú potrebu neodkladnej úpravy (princíp opodstatnenosti), uloženie požadovanej povinnosti možno dosiahnuť ochranu (princíp efektívnosti) a právne účinky neobmedzia osobu odporcu neprimeraným spôsobom (princíp primeranosti), a to všetko za splnenia podmienky osvedčenia skutočností, či konaním odporcu dochádza k porušovaniu práv navrhovateľa. Rovnako bude úlohou odvolacieho súdu v odôvodnení svojho nového rozhodnutia riadne reagovať na odvolacie námietky navrhovateľa, pričom vzhľadom na vyššie uvedené dôvody sa zameria na dôslednejšie vysvetlenie svojho záveru k námietke o možnej, prípadne vylúčenej, aplikácii záverov z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Obdo/103/2021, v ktorom podľa navrhovateľa bol riešený obdobný prípad.

34. Vzhľadom na zrušenie rozhodnutia odvolacieho súdu a vrátenie vecí odvolaciemu súdu na ďalšie konanie, rozhodne odvolací súd o trovách pôvodného konania ako aj o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

35. Rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný žiadny opravný prostriedok.